

Oinosen hyökkäyksen kärjessä kohti Tolvajärveä. Haario oli nyt joukkueenjohtaja pataljoonan kolmannessa komppaniassa. Komppania tuki pataljoonan mukana ratsuväen hyökkäystä.

- Oikealla oli avosuo, joka päättyi lampeen. Komppanian päällikkö kapteeni **Heikki Mikkola** johti hyökkäystä ja antoi käyttööni konekivääripataljoonaksi (kaksi raskasta Maxim-konekivääriä). Venäläiset olivat hyvissä asemassa, mutta heidän heikosta koulutuksestaan ja surkeasta taistelumoraalistaan kertoi se, että onnistuimme lyömään heidät pakoon ilman omia tappioita. Vihollinen sen sijaan ei jäänyt ilman tappioita.

Sotaa pyörillä

- Elokuva *Rukajärven tie* oli kyllä kaunista katsottavaa ja kuunneltavaa, mutta ei se kyllä kovin realistista kuvaa antanut polkupyörin tapahtuneesta etenemisestä, Haario naureskelee. Jääkärit olivat polkupyöräjoukkoja, olivathan jääkäripataljoonat olleet aikaisemmin nimeltäänkin polkupyöräpataljoonia, PPP (Esim. JP 1 oli alun alkaen vuodesta 1921 vuoteen 1936 PPP 1).

Elokuvat ovat tietysti aina vain elokuvia, niinpä niissä polkupyöräjoukkojen eteneminen näyttää helposti lähinnä päättömältä pyöräreketeltä, jossa törmätään välillä vahingossa vihollisiin. Sodan todellisuus oli toisenlainen. Edessä olivat tietysti tunnustelijat, ja vaaran paikoissa fil-

lari lensi nopeasti kantaan ja eteneminen jatkui koukaten jalan halki pitkienkin korpitaivalten. Ongelmaksi tulivat usein omien ja tukevien raskaiden aseiden kuten konekiväärien ja kranaatinheitinten ampumarivikehuollon pitäminen polkupyörin ja jalan nopeasti etenevien jääkärien vauhdissa teillä ja korpitaivaleilla. JP 1:n huolto oli moottoroitu, mikä oli Suomen asevoimissa jatkosodan aikana poikkeuksellista. Siitä oli etua nopeasti etenevän jääkärijoukon liikuntasodassa, mutta välillä myös haittaa. Korpikoukkauksilla hevosvetoinen huolto olisi saattanut pysyä ajoittain moottorivetoista paremmin joukon rytmisissä. Pyöräkaluston vaikeudet vain pahenivat, kun Itä-Karjalan pohjattomat tiet muuttuivat kelirikon isettyä syksyllä upottavaksi kuravelliksi.

Tuntematon tuntematon

Tuntemattoman sotilaan kuva suomalaisesta sotilaasta ja jatkosodasta on Haarion mielestä outo, vaikka hän pitääkin kirjaa aivan loistavana romaanina. Historiankirja ja dokumentti se ei kuitenkaan ole.

- **Linnan** kirja on sotakirjojen ykkönen, mutta sen heravihakuvaukset ovat hiukan turhan korostuneita. Paras kohta on kirjan lopussa, jossa kysytään, miksi sotia pitää yleensä olla.

- Onkamuksessa koko ratsuväkiprikaati koukkasi suuren suoalueen yli vihollisen selustaan. Menetin Onka-

muksen hyökkäyksen aikana kaksi kolmasosa joukkueeni henkilöstöstä haavoittuneina ja kaatuneina. Haavoittuneet jouduimme kantamaan mukamme selässä välillä yli pienten jokien puunrunkoa pitkin. Siinä ei kukaan ehtinyt jermuilemaan. Henki palvelusjoukoissani oli aina veljellinen esimiesten ja alaisten kesken. Olimme aseveljiä sotilasarvoon katsomatta.

- Kun sain komentooni uuden joukkueen, ei uusien miesten kanssa ollut mitään ongelmia. Me-henki oli ainakin JP 1:ssä läpi jatkosodan hyvä. Elokuviissa ja kirjallisuudessa kuvattuja ilmiöitä ja ongelmia ei esiintynyt.

Jos elokuvista pitää hakea onnistunutta kuvausta jatkosodasta, Haarion mielestä elokuva *Etulinjan edessä* kuvaa paljon paremmin jatkosodan ajan henkeä ja itse sotaa kuin Linnan *Tuntematon* elokuvaversioineen.

Toveruus...

Hyökkäys jatkui Laatokan Karjalasta vanhan rajan yli Itä-Karjalaan ja Ääniselle.

Kiire ja paine eteenpäin oli kova, ennen Kontupohjaa tuli kenraali Oinonen eteen kannustamaan JP 1:tä eteenpäin ja seuraamaan hyökkäyksen etenemistä. Hyvät kommentit halusivat olla ajan tasalla siitä, mitä etulinjassa tapahtui ja mitkä olivat toiminnan edellytykset. Vain näin voitiin antaa joukoille käskyjä, jotka olivat toteutettavissa.

Kenraali sai nähdä, että pataljoonan taistelutahto oli

luja. Jääkäripataljoonassa oli voimakas asevelihenki ja myös kova hyökkäyshalu talvisodan vääryksien oikaisemiseksi. Miehet olivat nuoria, hyvin koulutettuja ja motivoituneita.

- Oltiin kavereita keskenämme. Minkään sortin jermuilla ei esiintynyt sen enempää kuin herravihaakaan. Pikkeminkin vanhemmat reserviläiset suhtautuivat isällisesti nuoreen vänrikkiinsä.

- Ei tappelijat, pukarit ja suunsoittajat olleet hyviä sotilaita, ja kyllä sen tiesivät niin miehet kuin heidän johtajansakin. Parhaita sotilaita olivat ne tavalliset, kunnolliset, rauhan aikaanakin töissään ja elämässään asiansa hyvin ja kurinalaisesti hoitaneet miehet.

- Henkilökohtaiset ominaisuudet ja luonteenpiirteet ovat tärkeitä valittaessa sotilaita avaintehtäviin miehistöissä, alipäällystössä ja päällystössä. Hyvä sotilas on osaava ja lainkuuliainen, Haario sanoo ja painottaa tarkoitavansa lainkuuliaisuudella muutakin kuin pelkkää kurinalaisuutta. Se kysymys unohdetaan tänään usein, millä miehet pysyvät rivissä ja millä heidät saadaan hyökkäämään. Se vaatii tahtoa ja kuuliaisuutta. Kyllä hyvässäkin joukossa oli niin, että oli hyviä miehiä ja sitten oli niitä, joihin ei voinut tiukan paikan tullen luottaa. Heidä laitettiin sitten toisijaisiin tehtäviin.

Veteraani muistuttaa, että omaa järkeä pitää osata käyttää ja ymmärtää, mitkä ratkaisut palvelevat toiminnan ylempää päämäärää. >